

Guia docent

330062 - EM - Empresa

Última modificació: 25/04/2024

Unitat responsable: Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa
Unitat que imparteix: 732 - OE - Departament d'Organització d'Empreses.

Titulació: GRAU EN ENGINYERIA ELÈCTRICA (Pla 2009). (Assignatura obligatòria).
GRAU EN ENGINYERIA ELECTRÒNICA INDUSTRIAL I AUTOMÀTICA (Pla 2009). (Assignatura obligatòria).
GRAU EN ENGINYERIA MECÀNICA (Pla 2009). (Assignatura obligatòria).
GRAU EN ENGINYERIA QUÍMICA (Pla 2009). (Assignatura obligatòria).
GRAU EN ENGINYERIA ELECTRÒNICA INDUSTRIAL I AUTOMÀTICA (Pla 2016). (Assignatura obligatòria).
GRAU EN ENGINYERIA MECÀNICA (Pla 2016). (Assignatura obligatòria).
GRAU EN ENGINYERIA QUÍMICA (Pla 2016). (Assignatura obligatòria).
GRAU EN ENGINYERIA D'AUTOMOCIÓ (Pla 2017). (Assignatura optativa).

Curs: 2024 **Crèdits ECTS:** 6.0 **Idiomes:** Català, Anglès

PROFESSORAT

Professorat responsable: Vintró Sánchez, Carla

Altres: Vintró Sánchez, Carla; Fortuny Santos, Jordi

COMPETÈNCIES DE LA TITULACIÓ A LES QUALS CONTRIBUEIX L'ASSIGNATURA

Específiques:

1. Coneixement adient del concepte d'empresa, el seu marc institucional i jurídic. Organització i gestió d'empreses.

Transversals:

2. EMPRENEDORIA I INNOVACIÓ - Nivell 1: Tenir iniciatives i adquirir coneixements bàsics sobre les organitzacions i familiaritzar-se amb els instruments i les tècniques, tant de generació d'idees com de gestió, que permetin resoldre problemes coneguts i generar oportunitats.
3. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ - Nivell 2: Després d'identificar les diferents parts d'un document acadèmic i d'organitzar-ne les referències bibliogràfiques, dissenyar-ne i executar-ne una bona estratègia de cerca avançada amb recursos d'informació especialitzats, seleccionant-hi la informació pertinent tenint en compte criteris de rellevància i qualitat.
4. TERCERA LLENGUA: Conèixer una tercera llengua, que serà preferentment l'anglès, amb un nivell adequat de forma oral i per escrit i amb consonància amb les necessitats que tindran les titulades i els titulats en cada ensenyament.

METODOLOGIES DOCENTS

La metodologia docent combina sessions expositives per part del professorat i aplicacions pràctiques dels conceptes explicats, a través d'estudis de casos i resolució d'exercicis aplicats. Paral·lelament a l'evolució de les classes, l'alumne haurà d'elaborar un pla d'empresa, amb la finalitat de sintetitzar i aplicar tots els coneixements adquirits durant el curs.

S'introduirà l'anglès de manera parcial a l'aula i es treballarà de manera aplicada a algunes activitats i/o al Pla d'empresa.

OBJECTIUS D'APRENTATGE DE L'ASSIGNATURA

L'objectiu principal d'aquesta assignatura és que l'alumnat conegui i compregui l'organització d'una empresa i els mecanismes que regeixen la seva activitat, els conceptes bàsics relatius a l'economia de l'empresa i el paper que les empreses tenen en l'entorn econòmic. En finalitzar el curs, l'alumne ha de ser capaç de:

- Contextualitzar l'empresa en el seu entorn econòmic, jurídic i normatiu.
- Conèixer l'estructura, organització i administració de l'empresa.
- Comprendre, analitzar, interpretar i explicar fenòmens econòmics bàsics.
- Identificar i conèixer les diferents àrees funcionals de l'organització i els seus problemes bàsics i els instruments, tècniques i criteris que segueixen en la presa de decisions.
- Analitzar la informació econòmica i financera, per extreure'n informació per la presa de decisions.
- Conèixer els principis de gestió de l'empresa.
- Elaborar un pla d'empresa/pla estratègic.

HORES TOTALS DE DEDICACIÓ DE L'ESTUDIANTAT

Tipus	Hores	Percentatge
Hores aprenentatge autònom	90,0	60.00
Hores grup petit	30,0	20.00
Hores grup gran	30,0	20.00

Dedicació total: 150 h

CONTINGUTS

Títol del contingut 1. EMPRESA, COMPETITIVITAT I INNOVACIÓ

Descripció:

- L'empresa com a unitat econòmica, procés i sistema
- Concepte de competitivitat
- Què significa innovar
- Tipus d'innovació
- Innovació amb responsabilitat social i medi ambiental
- Creativitat i innovació
- Design thinking

Activitats vinculades:

Casos pràctics (portafoli)
Examen escrit

Competències relacionades:

. Coneixement adient del concepte d'empresa, el seu marc institucional i jurídic. Organització i gestió d'empreses.
06 URI N2. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ - Nivell 2: Després d'identificar les diferents parts d'un document acadèmic i d'organitzar-ne les referències bibliogràfiques, dissenyar-ne i executar-ne una bona estratègia de cerca avançada amb recursos d'informació especialitzats, seleccionant-hi la informació pertinent tenint en compte criteris de rellevància i qualitat.
01 EIN N1. EMPRENEDORIA I INNOVACIÓ - Nivell 1: Tenir iniciatives i adquirir coneixements bàsics sobre les organitzacions i familiaritzar-se amb els instruments i les tècniques, tant de generació d'idees com de gestió, que permetin resoldre problemes coneguts i generar oportunitats.
03 TLG. TERCERA LLENGUA: Conèixer una tercera llengua, que serà preferentment l'anglès, amb un nivell adequat de forma oral i per escrit i amb consonància amb les necessitats que tindran les titulades i els titulats en cada ensenyament.

Dedicació: 18h

Grup gran/Teoria: 4h
Grup petit/Laboratori: 4h
Aprenentatge autònom: 10h

Títol del contingut 2. EMPRENEDORIA EMPRESARIAL

Descripció:

- L'emprenedoria empresarial
- El model de negoci
- Creació de valor i stakeholders
- El pla d'empresa

Activitats vinculades:

Casos pràctics
Pla d'empresa (treball de curs)
Examen escrit

Competències relacionades:

. Coneixement adient del concepte d'empresa, el seu marc institucional i jurídic. Organització i gestió d'empreses.
06 URI N2. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ - Nivell 2: Després d'identificar les diferents parts d'un document acadèmic i d'organitzar-ne les referències bibliogràfiques, dissenyar-ne i executar-ne una bona estratègia de cerca avançada amb recursos d'informació especialitzats, seleccionant-hi la informació pertinent tenint en compte criteris de rellevància i qualitat.
01 EIN N1. EMPRENEDORIA I INNOVACIÓ - Nivell 1: Tenir iniciatives i adquirir coneixements bàsics sobre les organitzacions i familiaritzar-se amb els instruments i les tècniques, tant de generació d'idees com de gestió, que permetin resoldre problemes coneguts i generar oportunitats.
03 TLG. TERCERA LLENGUA: Conèixer una tercera llengua, que serà preferentment l'anglès, amb un nivell adequat de forma oral i per escrit i amb consonància amb les necessitats que tindran les titulades i els titulats en cada ensenyament.

Dedicació: 49h

Grup gran/Teoria: 4h
Grup petit/Laboratori: 10h
Aprentatge autònom: 35h

Títol del contingut 3. ANÀLISI ESTRATÈGICA

Descripció:

- Anàlisi externa
- Anàlisi interna (què és)
- Anàlisi DAFO-CAME
- Planificació estratègica

Activitats vinculades:

Casos pràctics (portafoli)
Examen escrit

Competències relacionades:

. Coneixement adient del concepte d'empresa, el seu marc institucional i jurídic. Organització i gestió d'empreses.
06 URI N2. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ - Nivell 2: Després d'identificar les diferents parts d'un document acadèmic i d'organitzar-ne les referències bibliogràfiques, dissenyar-ne i executar-ne una bona estratègia de cerca avançada amb recursos d'informació especialitzats, seleccionant-hi la informació pertinent tenint en compte criteris de rellevància i qualitat.
01 EIN N1. EMPRENEDORIA I INNOVACIÓ - Nivell 1: Tenir iniciatives i adquirir coneixements bàsics sobre les organitzacions i familiaritzar-se amb els instruments i les tècniques, tant de generació d'idees com de gestió, que permetin resoldre problemes coneguts i generar oportunitats.
03 TLG. TERCERA LLENGUA: Conèixer una tercera llengua, que serà preferentment l'anglès, amb un nivell adequat de forma oral i per escrit i amb consonància amb les necessitats que tindran les titulades i els titulats en cada ensenyament.

Dedicació: 16h

Grup gran/Teoria: 4h
Grup petit/Laboratori: 2h
Aprentatge autònom: 10h

Títol del contingut 4. ÀREA DE MARKETING

Descripció:

- Claus per a un marketing eficient
- Inbound marketing
- El pla de marketing

Activitats vinculades:

Casos pràctics (portafoli)
Examen escrit

Competències relacionades:

. Coneixement adient del concepte d'empresa, el seu marc institucional i jurídic. Organització i gestió d'empreses.
06 URI N2. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ - Nivell 2: Després d'identificar les diferents parts d'un document acadèmic i d'organitzar-ne les referències bibliogràfiques, dissenyar-ne i executar-ne una bona estratègia de cerca avançada amb recursos d'informació especialitzats, seleccionant-hi la informació pertinent tenint en compte criteris de rellevància i qualitat.
01 EIN N1. EMPRENEDORIA I INNOVACIÓ - Nivell 1: Tenir iniciatives i adquirir coneixements bàsics sobre les organitzacions i familiaritzar-se amb els instruments i les tècniques, tant de generació d'idees com de gestió, que permetin resoldre problemes coneguts i generar oportunitats.
03 TLG. TERCERA LLENGUA: Conèixer una tercera llengua, que serà preferentment l'anglès, amb un nivell adequat de forma oral i per escrit i amb consonància amb les necessitats que tindran les titulades i els titulats en cada ensenyament.

Dedicació: 18h

Grup gran/Teoria: 4h

Grup petit/Laboratori: 4h

Aprenentatge autònom: 10h

Títol del contingut 5. ÀREA D'OPERACIONS

Descripció:

- Productivitat
- El pla d'operacions
- Els costos a l'empresa

Activitats vinculades:

Exercicis pràctics
Examen escrit

Competències relacionades:

. Coneixement adient del concepte d'empresa, el seu marc institucional i jurídic. Organització i gestió d'empreses.
06 URI N2. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ - Nivell 2: Després d'identificar les diferents parts d'un document acadèmic i d'organitzar-ne les referències bibliogràfiques, dissenyar-ne i executar-ne una bona estratègia de cerca avançada amb recursos d'informació especialitzats, seleccionant-hi la informació pertinent tenint en compte criteris de rellevància i qualitat.
01 EIN N1. EMPRENEDORIA I INNOVACIÓ - Nivell 1: Tenir iniciatives i adquirir coneixements bàsics sobre les organitzacions i familiaritzar-se amb els instruments i les tècniques, tant de generació d'idees com de gestió, que permetin resoldre problemes coneguts i generar oportunitats.
03 TLG. TERCERA LLENGUA: Conèixer una tercera llengua, que serà preferentment l'anglès, amb un nivell adequat de forma oral i per escrit i amb consonància amb les necessitats que tindran les titulades i els titulats en cada ensenyament.

Dedicació: 8h

Grup gran/Teoria: 2h

Grup petit/Laboratori: 2h

Aprenentatge autònom: 4h

Títol del contingut 6. ÀREA DE RRHH

Descripció:

- Estructures organitzatives
- Cultura organitzativa
- Lideratge i treball en equip: treball en equip. Tipus de lideratge. Equips d'alt rendiment
- Motivació i atracció de talent: motivació, work engagement, fidelització del talent

Activitats vinculades:

Casos pràctics (portafoli)

Examen escrit

Competències relacionades:

. Coneixement adient del concepte d'empresa, el seu marc institucional i jurídic. Organització i gestió d'empreses.

06 URI N2. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ - Nivell 2: Després d'identificar les diferents parts d'un document acadèmic i d'organitzar-ne les referències bibliogràfiques, dissenyar-ne i executar-ne una bona estratègia de cerca avançada amb recursos d'informació especialitzats, seleccionant-hi la informació pertinent tenint en compte criteris de rellevància i qualitat.

01 EIN N1. EMPRENEDORIA I INNOVACIÓ - Nivell 1: Tenir iniciatives i adquirir coneixements bàsics sobre les organitzacions i familiaritzar-se amb els instruments i les tècniques, tant de generació d'idees com de gestió, que permetin resoldre problemes coneguts i generar oportunitats.

03 TLG. TERCERA LLENGUA: Conèixer una tercera llengua, que serà preferentment l'anglès, amb un nivell adequat de forma oral i per escrit i amb consonància amb les necessitats que tindran les titulades i els titulats en cada ensenyament.

Dedicació: 14h

Grup gran/Teoria: 4h

Grup petit/Laboratori: 2h

Aprenentatge autònom: 8h

Títol del contingut 7. ÀREA ECONÒMICO-FINANCERA

Descripció:

- El balanç de l'empresa
- Anàlisi econòmico-financera
- Avaluació de rendibilitat

Activitats vinculades:

Exercicis

Examen escrit

Competències relacionades:

. Coneixement adient del concepte d'empresa, el seu marc institucional i jurídic. Organització i gestió d'empreses.

06 URI N2. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ - Nivell 2: Després d'identificar les diferents parts d'un document acadèmic i d'organitzar-ne les referències bibliogràfiques, dissenyar-ne i executar-ne una bona estratègia de cerca avançada amb recursos d'informació especialitzats, seleccionant-hi la informació pertinent tenint en compte criteris de rellevància i qualitat.

01 EIN N1. EMPRENEDORIA I INNOVACIÓ - Nivell 1: Tenir iniciatives i adquirir coneixements bàsics sobre les organitzacions i familiaritzar-se amb els instruments i les tècniques, tant de generació d'idees com de gestió, que permetin resoldre problemes coneguts i generar oportunitats.

03 TLG. TERCERA LLENGUA: Conèixer una tercera llengua, que serà preferentment l'anglès, amb un nivell adequat de forma oral i per escrit i amb consonància amb les necessitats que tindran les titulades i els titulats en cada ensenyament.

Dedicació: 14h

Grup gran/Teoria: 2h

Grup petit/Laboratori: 4h

Aprenentatge autònom: 8h

Títol del contingut 8. LEGISLACIÓ. QUALITAT, SEGURETAT, MEDI AMBIENT I RSC

Descripció:

- Legislació laboral, mercantil i de propietat intel·lectual
- Gestió de sistemes: qualitat, medi ambient, PRL
- Responsabilitat Social Corporativa

Activitats vinculades:

Casos pràctics (portafoli)
Examen escrit

Competències relacionades:

. Coneixement adient del concepte d'empresa, el seu marc institucional i jurídic. Organització i gestió d'empreses.

06 URI N2. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ - Nivell 2: Després d'identificar les diferents parts d'un document acadèmic i d'organitzar-ne les referències bibliogràfiques, dissenyar-ne i executar-ne una bona estratègia de cerca avançada amb recursos d'informació especialitzats, seleccionant-hi la informació pertinent tenint en compte criteris de rellevància i qualitat.

01 EIN N1. EMPRENEDORIA I INNOVACIÓ - Nivell 1: Tenir iniciatives i adquirir coneixements bàsics sobre les organitzacions i familiaritzar-se amb els instruments i les tècniques, tant de generació d'idees com de gestió, que permetin resoldre problemes coneguts i generar oportunitats.

03 TLG. TERCERA LLENGUA: Conèixer una tercera llengua, que serà preferentment l'anglès, amb un nivell adequat de forma oral i per escrit i amb consonància amb les necessitats que tindran les titulades i els titulats en cada ensenyament.

Dedicació: 9h

Grup gran/Teoria: 2h

Grup petit/Laboratori: 2h

Aprenentatge autònom: 5h

ACTIVITATS

TÍTOL DE L'ACTIVITAT 1: PORTAFOLI

Descripció:

Les diferents pràctiques es faran en grups i en ocasions individualment i formaran part del portafoli o recull d'activitats que s'entregarà a final de curs. El portafoli és una forma d'avaluació que permet monitoritzar el procés d'aprenentatge i que permet aplicar la millora continua durant el procés. Les activitats del portafoli es realitzaran a l'aula o fora de l'aula, segons el desenvolupament temporal de les sessions. Cal tenir cura de l'ortografia, la sintaxi i la presentació en general, indicant sempre la bibliografia. Es realitzarà un seguiment de les activitats.

Objectius específics:

Els corresponents als diferents temes de l'assignatura.

Material:

Càpsules formatives i enunciats lliurats pel professorat.

Lliurament:

Campus virtual

Competències relacionades:

. Coneixement adient del concepte d'empresa, el seu marc institucional i jurídic. Organització i gestió d'empreses.

06 URI N2. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ - Nivell 2: Després d'identificar les diferents parts d'un document acadèmic i d'organitzar-ne les referències bibliogràfiques, dissenyar-ne i executar-ne una bona estratègia de cerca avançada amb recursos d'informació especialitzats, seleccionant-hi la informació pertinent tenint en compte criteris de rellevància i qualitat.

03 TLG. TERCERA LLENGUA: Conèixer una tercera llengua, que serà preferentment l'anglès, amb un nivell adequat de forma oral i per escrit i amb consonància amb les necessitats que tindran les titulades i els titulats en cada ensenyament.

01 EIN N1. EMPRENEDORIA I INNOVACIÓ - Nivell 1: Tenir iniciatives i adquirir coneixements bàsics sobre les organitzacions i familiaritzar-se amb els instruments i les tècniques, tant de generació d'idees com de gestió, que permetin resoldre problemes coneguts i generar oportunitats.

Dedicació: 70h

Grup gran/Teoria: 15h

Grup petit/Laboratori: 30h

Aprenentatge autònom: 25h

TÍTOL DE L'ACTIVITAT 2: PLA D'EMPRESA

Descripció:

L'estudiant, conjuntament amb altres companys, haurà de realitzar un pla d'empresa, presentar-lo i defensar-lo davant la resta de companys i companyes.

Objectius específics:

Els corresponents al tema 2 de l'assignatura.

Material:

Càpsules formatives del tema 2 i continguts de curs

Lliurament:

Campus Virtual i defensa oral.

Competències relacionades:

. Coneixement adient del concepte d'empresa, el seu marc institucional i jurídic. Organització i gestió d'empreses.

01 EIN N1. EMPRENEDORIA I INNOVACIÓ - Nivell 1: Tenir iniciatives i adquirir coneixements bàsics sobre les organitzacions i familiaritzar-se amb els instruments i les tècniques, tant de generació d'idees com de gestió, que permetin resoldre problemes coneguts i generar oportunitats.

06 URI N2. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ - Nivell 2: Després d'identificar les diferents parts d'un document acadèmic i d'organitzar-ne les referències bibliogràfiques, dissenyar-ne i executar-ne una bona estratègia de cerca avançada amb recursos d'informació especialitzats, seleccionant-hi la informació pertinent tenint en compte criteris de rellevància i qualitat.

03 TLG. TERCERA LLENGUA: Conèixer una tercera llengua, que serà preferentment l'anglès, amb un nivell adequat de forma oral i per escrit i amb consonància amb les necessitats que tindran les titulades i els titulats en cada ensenyament.

Dedicació: 45h

Grup gran/Teoria: 2h

Grup petit/Laboratori: 8h

Aprenentatge autònom: 35h

TÍTOL DE L'ACTIVITAT 3: EXAMEN ESCRIT

Descripció:

Dues proves

Objectius específics:

Els corresponents als diferents temes de l'assignatura

Material:

Càpsules formatives i bibliografia de l'assignatura.

Lliurament:

Cada una de les dues proves té un pes del 20%.

Competències relacionades:

. Coneixement adient del concepte d'empresa, el seu marc institucional i jurídic. Organització i gestió d'empreses.

01 EIN N1. EMPRENEDORIA I INNOVACIÓ - Nivell 1: Tenir iniciatives i adquirir coneixements bàsics sobre les organitzacions i familiaritzar-se amb els instruments i les tècniques, tant de generació d'idees com de gestió, que permetin resoldre problemes coneguts i generar oportunitats.

03 TLG. TERCERA LLENGUA: Conèixer una tercera llengua, que serà preferentment l'anglès, amb un nivell adequat de forma oral i per escrit i amb consonància amb les necessitats que tindran les titulades i els titulats en cada ensenyament.

Dedicació: 34h

Grup gran/Teoria: 4h

Aprenentatge autònom: 30h

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

L'avaluació s'efectuarà mitjançant:

- La valoració del portafoli (P): 30%
 - La valoració del Pla d'empresa i la seva defensa (BP): 30%
 - Dos exàmens escrits (EP1 i EP2): 40% (20% cada un).
- L'Examen de recuperació serà un examen final escrit (EF), en data programada per l'EPSEM, que inclou tots els continguts del curs. Permet recuperar el 70% de la nota de l'assignatura.

NOTA FINAL ASSIGNATURA = Màxim $\{0.2EP1+0.2EP2+0.3P+0.3BP; 0,4EF+0,3P+0,3BP; 0.7EF+0.3BP\}$

NORMES PER A LA REALITZACIÓ DE LES PROVES.

Els exàmens escrits es realitzen de forma individual i sense apunts. Inclouen proves teòriques i pràctiques, com la realització d'exercicis numèrics.

El portafoli es fa en ocasions en grups i en ocasions individualment i les activitats que el componen es poden realitzar a l'aula o fora de l'aula, segons el desenvolupament temporal de les sessions.

La confecció del pla d'empresa es farà en grups i al final es farà la presentació i defensa davant del grup-classe. Es valorarà tant el contingut del pla com la pròpia presentació.

BIBLIOGRAFIA

Bàsica:

- Bueno Campos, E.; Cruz Roche, Ignacio; Durán Herera, Juan José. Economía de la empresa: análisis de las decisiones empresariales. 3ª ed. act y aum. Madrid: Pirámide, 1982. ISBN 8436802071.
- Aguer Hortal, Mario; Pérez Gorostegui, Eduardo; Martínez Sánchez, Joan. Administración y dirección de empresas: teoría y ejercicios resueltos. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces, 2004. ISBN 8480046635.
- Díez de Castro, Emilio; Galán González, José Luis; Martín Armario, Enrique. Introducción a la economía de la empresa. Madrid: Pirámide, 1995. ISBN 8436808924.
- Díez de Castro, Emilio, i altres. Administración y dirección. Madrid: McGraw-Hill, 2001. ISBN 8448128184.
- García del Junco, J.; Casanueva Rocha, C., eds. Fundamentos de gestión empresarial. Madrid: Pirámide, 2002. ISBN 8436816439.
- Bueno Campos, Eduardo. Curso básico de economía de la empresa: un enfoque de organización. 4ª ed. Madrid: Pirámide, 2005. ISBN 843681911X.
- Grant, Robert M. Dirección estratégica: conceptos, técnicas y aplicaciones. 5ª ed. Cizur: Thomson, 2006. ISBN 8447026582.
- Castillo, A. M., ed. Introducción a la economía y administración de empresas. Madrid: Pirámide, 2003. ISBN 9788436817140.
- Stimpson, Peter; Farquharson, Alastair. Business studies. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. ISBN 9780521126564.

Complementària:

- Alegre, Luis; Berné, Carmen; Galvé, Carmen. Fundamentos de economía de la empresa: perspectiva funcional. 2ª ed. act. Barcelona: Ariel, 2000. ISBN 8434421771.
- Cuervo García, A., dir. Introducción a la administración de empresas. 5ª ed. Madrid: Civitas, 2004. ISBN 844702198X.
- Fernández Alarcón, Vicenç. Desarrollo de sistemas de información: una metodología basada en el modelado [en línia]. Barcelona: Edicions UPC, 2006 [Consulta: 06/11/2020]. Disponible a: <http://hdl.handle.net/2099.3/36751>. ISBN 8483018624.
- González, E.; Ventura, J. Fundamentos de administración de empresas. Madrid: Pirámide, 2003. ISBN 8436818334.
- Milgrom, P. R.; Roberts, J. Economics, organization and management. Englewood Cliffs: Prentice-Hall International, 1992. ISBN 0132239671.